U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudce JUDr. Ivo Pospíšila a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **R. R.**, zastoupen JUDr. Petrem Kučerou, Ph.D., advokátem se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2018, č. j. OAM-23/LE-LE05-LE05-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 9. 2019, č. j. 31 Az 27/2018 – 70,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Petru Kučerovi, Ph.D., **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4.114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce podal dne 8. 2. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že do České republiky přicestoval v roce 2007, nemá se kam vrátit a na Ukrajině by jej mohli uvěznit, neboť vyhrožoval sousedovi, který chtěl zabrat jeho dům. Poté mu zavolali nějací lidé a řekli mu, že ho zavřou za drogy. Dále sdělil, že podporoval stranu Julie Tymošenkové a v souvislosti s tím mu vyhrožovala organizace Bílý lotos, jak uvedl již v předchozí žádosti o mezinárodní ochranu. Taktéž se obává povolání k výkonu vojenské služby a nasazení do války.

[2] Žalovaný vydal dne 29. 6. 2018 napadené rozhodnutí, kterým žalobci neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

[3] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou krajský soud neshledal důvodnou a zamítl ji. Uvedl, že žalobce nebyl v zemi původu pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Pokud jde o problémy ze strany kriminálních skupin v souvislosti s podporu, kterou žalobce vyjadřoval v roce 2007 J. Tymošenkové, krajský soud poukázal na změnu politické situace. Žalovaný pak dle krajského soudu dospěl ke správnému závěru, že pokud žalobce považoval jednání těchto skupin za protizákonné, měl možnost věc řešit za pomoci právních prostředků ochrany v zemi původu, což neučinil. Stejný závěr lze učinit i ve vztahu ke konfliktu s jeho sousedem v rámci sporu o prodej podílu k domu. Nic přitom nenasvědčuje tomu, že by žalobci příslušné orgány v zemi původu měly ochranu odepřít. Ani vyhýbání se nástupu vojenské služby není dle krajského soudu důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Poukazuje na skutečnost, že v zemi původu byl pronásledován z politických důvodů, neboť agitoval ve prospěch Julie Tymošenkové, kvůli čemuž mu vyhrožovala organizace Bílý lotos, a dále mu nějací lidé vyhrožovali telefonicky vykonstruovaným trestním řízením. Žalovaný nevzal do úvahy všechny informace a neobstaral důkazy, které by azylový příběh stěžovatele zpochybnily. Nátlak proti žalobci v souvislosti s jeho politickými aktivitami vyvíjela právě politická moc a státní orgány.

[5] Žalovaný taktéž nedostatečně zohlednil obavy stěžovatele z možného nástupu vojenské služby. Na Ukrajině stále probíhá ozbrojený konflikt, stěžovatel by musel nastoupit v případě návratu vojenskou službu a obává se o svůj život a zdraví. Žalovaný se, stejně jako krajský soud, nevypořádal s tím, zda jsou osobám vyslaným do bojů zaručena základní lidská práva, zda jsou náležitě vyzbrojeny a jaké překážky stěžovateli k nástupu do armády brání.

[6] V případě návratu do země původu stěžovateli hrozí vážná újma zejména v důsledku hrozby vykonstruovaného trestního řízení. Tato skutečnost představuje důvod pro udělení doplňkové ochrany a humanitárního azylu.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že všemi stěžovatelem tvrzenými skutečnostmi se v řízení řádně zabýval (včetně současné politické a bezpečnostní situace na Ukrajině a problematiky výkonu vojenské služby) a neshledal je azylově relevantními. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl pro její nedůvodnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[9] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O žádný z těchto případů se však ve věci stěžovatele nejedná.

[10] Úvodem je třeba zdůraznit, že teprve v kasační stížnosti stěžovatel poprvé uvádí, že mu bylo pro uplatňování politických názorů vyhrožováno ze strany politické moci a státních orgánů. V žalobě i řízení před žalovaným stěžovatel uvedl, že mu z tohoto důvodu vyhrožovali lidé z organizace Bílý lotos. Krom toho, že tato kasační námitka neodpovídá předchozím tvrzením stěžovatele, jedná se o námitku nepřípustnou dle § 109 odst. 5 s. ř. s.

[11] Jak vyplývá z příslušných zákonných ustanovení, důvodem udělení azylu je odůvodněný strach z pronásledování, které je prováděno, podporováno nebo trpěno původci pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině (§ 12, § 2 odst. 4 zákona o azylu). U soukromých osob jako původců pronásledování musí přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, nebo ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Pro uplatňování politických práv byl stěžovatel dle vlastních tvrzení v roce 2007 vystaven výhružkám ze strany organizace Bílý lotos, přičemž má za to, že i po změně politické situace po něm stejní lidé v případě návratu na Ukrajinu budou chtít peníze, neboť se jedná o vyděrače. Zde je třeba zdůraznit, že stěžovatel se v souvislosti s těmito obavami neobrátil se žádostí o pomoc na státní orgány v zemi původu. Ze zpráv shromážděných žalovaným o zemi původu přitom nevyplývá, že by státní orgány nebyly schopné či ochotné toto kriminální jednání řešit. Závěry krajského soudu tedy odpovídají shora citované judikatuře.

[12] Na Ukrajině se stěžovatel dále obává trestního stíhání. Tato skutečnost v daném případě nemůže být důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Nejedná se totiž o pronásledování z azylově relevantních důvodů dle tohoto ustanovení, neboť důvodem obav je spor se sousedem a korupční prostředí, a nikoliv uplatňování politických práv a svobod nebo stěžovatelova rasa, pohlaví, náboženství, národnost či příslušnost k určité sociální skupině. Na tuto část příběhu stěžovatele tak § 12 zákona o azylu nelze vůbec aplikovat. V úvahu by proto mohlo teoreticky připadat pouze přiznání doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu (z důvodu hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy).

[13] Hrozba vážné újmy by mohla představovat důvod přiznání doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 zákona o azylu pouze v případě, že žadateli hrozí reálné nebezpečí (k výkladu tohoto pojmu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs

71/2006 – 82). Stěžovatel doposud žádnému účelovému trestnímu stíhání v zemi původu nečelil, a krom výhružek blíže neurčenými osobami z ničeho nevyplývá, že by stěžovatel byl v této souvislosti terčem cíleného zájmu státních orgánů. Ani v tomto ohledu posouzení krajského soudu nevykazuje nedostatky.

[14] K otázce odmítání nástupu k výkonu vojenské služby se Nejvyšší správní soud vyjádřil například v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, v němž uvedl, že *„odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu“*. Z rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, vyplývá, že *„samotné odmítání branné povinnosti odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu“*. Obdobně v takové situaci není dán ani důvod doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 písm. c) zákona o azylu. Azylová irelevance branné povinnosti byla potvrzena také v usneseních Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, nebo ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 – 34. Z informací o zemi původu, které shromáždil žalovaný, nadto vyplývá, že do oblasti konfliktu, který stále probíhá ve východní části země, jsou již nasazeni výhradně profesionální vojáci.

[15] Na udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu není právní nárok a lze jej přiznat jen v případech hodných zvláštního zřetele, a i v takových případech je přiznání humanitárního azylu věcí správního uvážení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27). Mezi obvyklé důvody udělování humanitárního azylu lze zařadit například situaci osob zvláště těžce postižených či zvláště těžce nemocných; nebo osob přicházejících z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2017, č. j. 6 Azs 48/2017 - 26). Stěžovatel žádné skutečnosti, které by mohly představovat důvody hodné zvláštního zřetele, netvrdí.

[16] Napadený rozsudek tedy splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91), judikatura Nejvyššího správního soudu nabízí dostatečnou odpověď na vznesené námitky a krajský soud se nedopustil ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[18] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 17. 8. 2018, č. j. 31 Az 27/2018 - 20, ustanoven zástupcem advokát JUDr. Petr Kučera, Ph.D. Hotové výdaje a odměnu ustanoveného zástupce platí stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb

(advokátní tarif), částkou 3.100 Kč za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) a dále částkou 300 Kč, která představuje paušální náhradu hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož je ustanovený zástupce registrovaným plátcem DPH, je třeba odměnu zvýšit o částku 714 Kč, která odpovídá 21% sazbě této daně. Částka v celkové výši 4.114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. listopadu 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu